หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

กุหลาบเป็นไม้ตัดดอกที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศ ซึ่งปลูกมากในภาคกลางและภาคเหนือ โดยมีแหล่งปลูกใหญ่ที่สุดของประเทศที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในระยะ 1-5 ปี ที่ผ่านมาการปลูกกุหลาบตัดดอกได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้จากสถิติข้อมูลพื้นที่การปลูกกุหลาบตัดดอก จากกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2524 มีพื้นที่ปลูกกุหลาบทั้งประเทศ 1,530 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่ปลูกกุหลาบในปี 2528/2529 มีถึง 3,500 ไร่ และปริมาณผลผลิตกุหลาบที่ซื้อขายกันในปัจจุบันในตลาดประมาณ 393,750,000 ดอก คิดเป็นรายได้ที่ชาวสวนได้รับประมาณ 197 ล้านบาท การขยายตัวในการปลูกกุหลาบตัดดอกอย่างรวดเร็วนี้ แสดงให้เห็นถึงความนิยมของตลาดอย่างมาก เนื่องจากกุหลาบเป็นไม้ดอกที่นิยมใช้ประดับแจกัน และใช้ตกแต่งกันอย่างกว้างขวางตามสถานที่ต่าง ๆ เช่นห้างร้าน ห้องอาหาร โรงแรม นอกจากนี้ กุหลาบยังเป็นไม้ตัดดอกที่มีคุณสมบัติในการปลูกเป็นการค้าที่ได้เปรียบกว่าดอกไม้ชนิดอื่น ๆ เพราะสามารถควบคุมการออกดอกได้ง่ายและที่สำคัญกุหลาบที่ปลูกในประเทศจะมีต้นทุนต่ำกว่าการปลูกกุหลาบในประเทศแถบยุโรป เพราะจะต้องปลูกในเรือนกระจก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง ดอกกุหลาบจะมีราคาแพง จึงเป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะแข่งขันกับต่างประเทศโดยส่งกุหลาบไปขายได้ การปลูกกุหลาบตัดดอกจึงควรได้รับการส่งเสริมทั้งทางด้านการผลิต การควบคุมคุณภาพ และการตลาด

ปัจจุบันการปลูกกุหลาบตัดดอกนั้น ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ การส่งไปจำหน่ายต่างประเทศมีจำนวนน้อย การส่งออกของกุหลาบนั้นจะส่งออกในลักษณะของต้นกุหลาบ ซึ่งเป็นกุหลาบพันธุ์ล้างราก ได้ส่งไปขายยังประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และเนปาล แต่ถ้าได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและรัฐบาลแล้ว แนวโน้มในอนาคตของกุหลาบตัดดอกจะสามารถส่งดอกกุหลาบไปขายยังตลาดญี่ปุ่น ฮ่องกงได้

<u>ความต้องการของตลาดต่างประเทศ</u>

ยังไม่มีการศึกษาปริมาณความต้องการไม้ดอกของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดเอเชีย และยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานของดอกกุหลาบที่ตลาดไม้ดอกเอเชียต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากในระยะที่ผ่านมายังไม่มีการส่งออกอย่างจริงจังมาก่อนทำให้ไม่ได้มีการบันทึกหรือศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านช่องทางในการส่งออกของผู้ส่งออกก็พบว่ามีปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน คือ

1. คุณภาพดอกกุหลาบไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะอายุการปักแจกันสั้นมาก เมื่อเทียบกับกุหลาบต่างประเทศ

2. ลิขสิทธิ์พันธุ์ไม้ของประเทศผู้เป็นเจ้าของพันธุ์ โดยเฉพาะกุหลาบ ผู้ผลิตและผู้ส่งออกควรทราบปีที่เจ้าของพันธุ์จดทะเบียนลิขสิทธิ์ เพราะถ้าส่งออกในช่วงระยะเวลาที่ปีลิขสิทธิ์ยังไม่หมด จะมีปัญหาอาจเกิดการฟ้องร้องได้ สำหรับในอเมริกานั้นลิขสิทธิ์จะมีผลนาน 17 ปี ประเทศในยุโรป 15 ปี ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลานั้นแล้วก็สามารถจะทำการผลิตและส่งออกไปจำหน่ายในตลาดโลกได้กว้างขวางขึ้น แต่ในช่วงที่ยังอยู่ในระยะเวลาลิขสิทธิ์นั้น ประเทศไทยควรจะผลิตเพื่อส่งออกไปขายยังประเทศในแถบเอเชียก่อนได้ เพราะไม่มีลิขสิทธิ์

3. ปริมาณของไม้ดอกที่ผลิตได้ไม่มีความสม่ำเสมอตลอดปี เนื่องจากไม่มีการวางแผนการปลูกทำให้ปริมาณดอกกุหลาบล้นตลาด หรือขาดแคลนในบางฤดู

4. กุหลาบบางพันธุ์ในบางฤดูกาลก็มีต้นทุนการผลิตสูง เช่น อาจมีการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันโรคแมลง ฯลฯ ทำให้ราคาไม้ดอกที่ส่งไปขายจากประเทศไทยมีราคาสูงขึ้น ในขณะที่ไม้ดอกจากประเทศอื่นแถบเอเชียด้วยกันมีราคาลดลง

5. ไม่มีการคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมในการผลิตเป็นไม้ส่งออก แต่ปัจจุบันได้มีการคัดเลือกพันธุ์บ้างแล้ว แต่การผลิตพันธุ์กุหลาบแปลกและใหม่ยังไม่ทั่วถึง

พันธุ์ที่มีแนวโน้มในการส่งเสริมต่อไป คือ

พันธุ์สีแดง มี Red Masterpiece, Olympiad, Christian Dior, Norita, Grand Masterpiece

พันธุ์สีชมพู มี Miss All-American Beauty, Eiffle Tower, Perfume Delight, Swarthmore

พันธุ์สีเหลือง มี Helmut Schmidt, New Day, Yankee Doodle

พันธุ์สีส้ม มี Sundowner, Sandra

พันธุ์สีขาว มี White Christmas

พันธุ์ที่กล่าวถึงนี้พันธุ์ที่ศึกษารวมอยู่ด้วยเช่นกัน คือ

พันธุ์คริสเตียน ดิออร์ - พันธุ์นี้หมดลิขสิทธิ์แล้วสามารถส่งไปขายต่างประเทศได้ทั่วโลก

พันธุ์ไอเฟิล เทาเวอร์ - พันธุ์นี้หมดลิขสิทธิ์แล้วเช่นกัน

พันธุ์แยงกี้ ดูเดิล - พันธุ์นี้ยังอยู่ในลิขสิทธิ์ของต่างประเทศอยู่

5. มาตรฐานของไม้ดอกที่ผลิตในประเทศไทยยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานของตลาดโลก

แต่กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดมาตรฐานของกุหลาบตัดดอก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาหามาตรฐานสำหรับดอกกุหลาบพันธุ์ต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ดอกมีขนาดใหญ่และตรงตามพันธุ์
2. มีสีสรรสดใส
3. มีความคงทนในการใช้งาน
4. ก้านดอกควรจะมีหนามน้อย
5. ก้านดอกยาวและตรง
6. กลีบดอกไม่บานเร็ว
7. ใบสะอาด

สรุปผลการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้ ปรากฏว่าการปลูกกุหลาบตัดดอกพันธุ์คริสเตียน ติออร์ ต้องใช้เงินทุนเริ่มแรกในการประกอบการโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ประมาณ 59,430.45 บาท ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปีประมาณ 144,317.39 บาท แบ่งเป็นต้นทุนคงที่และค่าภาษี 39,792.34 บาท ต้นทุนผันแปร 106,925.05 บาท ต้นทุนเฉลี่ยดอกละ 0.3460 บาท รายได้โดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปีประมาณ 155,093.00 บาท เมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดแล้วจะมีรายได้มากกว่าต้นทุนประมาณ 8,375.61 บาทต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปี ทั้งนี้ถ้าคิดเป็นอัตรากำไรสุทธิต่อรายได้ จะได้ร้อยละประมาณ 5.40 ต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปี ณ ราคาขายดอกละ 0.366 บาท ปริมาณขายในจุดเสมอตัว 349,056 ดอก คิดเป็นค่าขาย 127,754.40 บาท สำหรับเงินลงทุนเริ่มแรกจากการผลิตกุหลาบตัดดอกพันธุ์ไอเฟิล เทาเวอร์ จะสูงกว่าพันธุ์คริสเตียน ติออร์เล็กน้อย คือ เป็นเงินต่อพื้นที่ 5 ไร่ ประมาณ 59,723.45 บาท มีต้นทุนการผลิตต่อพื้นที่ 5 ไร่ เป็นเงิน 149,324.07 บาทต่อปี เป็นต้นทุนคงที่และค่าภาษี 39,890.01 บาท ต้นทุนผันแปร 109,434.06 บาท ต้นทุนเฉลี่ยดอกละ 0.2241 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ ต่อปี ประมาณ 231,309 บาท มีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี 81,984.93 บาท ถ้าคิดเป็นอัตรากำไรสุทธิต่อรายได้จะเป็นร้อยละ 35.44 บาท สำหรับพันธุ์สวาร์ทมอร์ เงินลงทุนเริ่มแรกประมาณ 60,351.45 บาท ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปีเป็นเงิน 149,450.44 บาทแบ่งเป็นต้นทุนคงที่และค่าภาษี 40,099.32 บาท ต้นทุนผันแปร 109,351.12 บาท ต้นทุนเฉลี่ยดอกละ 0.2275 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ ต่อปี ประมาณ

222,784 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ ต่อปี 73,333.55 บาท พันธุ์สุดท้ายคือ พันธุ์แยงกี้ ดูเดิล มีเงินลงทุนเริ่มแรกเป็นเงิน 69,126.45 บาท ต้นทุนการผลิตโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปีประมาณ 151,002.31 บาท แบ่งเป็นต้นทุนคงที่และค่าภาษี 43,024.33 บาท ต้นทุนผันแปร 107,977.98 บาท ต้นทุนเฉลี่ยตอกละ 0.3172 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อพื้นที่ 5 ไร่ต่อปีประมาณ 267,473 บาท กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี เป็นเงิน 116,470.69 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.54 ต่อรายได้

จากการศึกษาทั้งหมด การลงทุนในการปลูกกุหลาบตัดดอกพันธุ์แยงกี้ ดูเดิล ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด ไม่ว่าจะเป็นกำไรสุทธิหรือค่าปัจจุบันสุทธิจะมากกว่าพันธุ์อื่น ๆ รองลงมาคือ พันธุ์สวาร์ทมอร์

<u>ปัญหาและข้อเสนอแนะ</u>

<u>สรุปปัญหา</u>

ปัญหาจากการปลูกกุหลาบตัดดอกที่เกิดขึ้น พอจะสรุปได้ดังนี้

ก. ปัญหาทางด้านการผลิต

1. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง จากภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันพบว่า ราคาของปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ชาวสวนต้องมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น นอกจากนี้โรคและแมลงต่าง ๆ มักมีอาการดื้อยา ชาวสวนจึงจำเป็นต้องเพิ่มขนาดของยาต่าง ๆ ซึ่งราคาของยานี้จะมีราคาสูงขึ้น ตามขนาดและคุณภาพของยา

2. ปัญหาด้านสถานที่ในการปลูกกุหลาบ เนื่องจากต้นกุหลาบเมื่อปลูกได้ประมาณ 3-4 ปีแล้ว ต้นกุหลาบไม่สามารถจะทนต่อสภาพดินในพื้นที่เดิมได้เนื่องจากดินขาดอาหารและต้นกุหลาบเกิดอาการดื้อยา ดังนั้น เมื่อปลูกครบ 3 - 4 ปีแล้ว ชาวสวนจะต้องย้ายไปปลูกในสถานที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งเป็นการยากลำบากในการหาสถานที่ใหม่ หรือถ้าจะต้องการปลูกในสถานที่เดิมก็ต้องปลูกพืชอื่นทดแทนก่อน เช่น ส้ม มะละกอ เป็นเวลาสัก 2-3 ปี จึงจะปลูกกุหลาบในพื้นที่เดิมได้

ข. ปัญหาด้านการตลาด

1. ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากเกินควร และทำให้ราคากุหลาบต่ำลง เนื่องจากในระยะ 3-4 ปีหลังนี้ จำนวนผู้ปลูกกุหลาบได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้ปริมาณผลผลิตมีมากเกินความต้องการ ทำให้มีการแข่งขันในการเสนอขายผลิตผลในราคาที่ต่ำเกินควร

2. ราคาจำหน่ายไม่มีเสถียรภาพคือไม่มั่นคง ราคาจำหน่ายของกุหลาบตัดดอกมักจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่เสมอ และราคาถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง การซื้อขายส่วนใหญ่ยังต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนมากยังไม่มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างอำนาจของตัวเอง หรือรวบรวมผลผลิตจำหน่ายให้ถึงมือผู้บริโภคโดยตรง

ค. ปัญหาด้านเงินทุน

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทำสวนกุหลาบตัดดอก ตั้งแต่เริ่มต้นจนกว่าจะตัดดอกไปขายได้นั้น ต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนสูงพอสมควรถ้าคิดจากการลงทุนปลูกในพื้นที่ตั้งแต่ 5 ไร่ขึ้นไป ซึ่งมีทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ ค่ากิ่งพันธุ์และค่าใช้จ่ายดูแลรักษาต่าง ๆ ในกรณีที่ชาวสวนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่มีเครื่องใช้เครื่องมือต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้ว ก็จะประสบปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอ แหล่งเงินกู้ในระบบการเงินที่สำคัญคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งให้เงินกู้ในอัตราร้อยละ 11.5

ง. ปัญหาด้านการไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ

ทางหน่วยราชการเองยังไม่มีการให้การสนับสนุนในเรื่องของการปลูกกุหลาบอย่างจริงจัง ควรจะมีการส่งเสริมให้การผลิตดอกกุหลาบมีคุณภาพที่ดีขึ้น มีการผลิตยาและปุ๋ยที่มีคุณภาพดี มีการสำรวจและตรวจคุณภาพของดินและอากาศทั่วไป นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้มีการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

ผลจากการศึกษานี้จะเห็นได้ว่า การปลูกกุหลาบตัดดอกเป็นการดำเนินการที่ใช้เงินลงทุนสูงพอประมาณ อย่างไรก็ตามในการตัดสินใจลงทุนปลูกกุหลาบตัดดอก ผู้ปลูกจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการบำรุงรักษาต้นกุหลาบอย่างเพียงพอ ตลอดจนพัฒนาหาพันธุ์ใหม่ ๆ มาปลูก เพื่อทดแทนพันธุ์ที่เสื่อมความนิยมลง

แต่อย่างไรก็ตามกุหลาบพันธุ์ดอกสีแดงยังเป็นที่นิยมในท้องตลาดมาก เพราะสามารถใช้ในเทศกาลงานพิธีต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ประกอบกับแนวโน้มในการส่งไปขายต่างประเทศจะเปิดตลาดแถวฮ่องกงและสิงคโปร์ก่อน ซึ่งประเทศแถบนี้นิยมกุหลาบพันธุ์ดอกสีแดงเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นโอกาสที่เราควรจะปรับปรุงคุณภาพและขยายพันธุ์กุหลาบสีแดง เช่นพันธุ์เรด มาสเตอร์พีส (Red Masterpiece) เพื่อให้ได้ขนาดของดอกกุหลาบใหญ่และมีก้านยาวเป็นที่ต้องการของตลาดดังกล่าว

แนวทางในการแก้ปัญหามีดังนี้

1. ควรกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกกุหลาบเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้กุหลาบที่มีคุณภาพดีได้มาตรฐานต่างประเทศ

2. ควรได้มีการศึกษาและทดสอบพันธุ์ที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของดอกกุหลาบแต่ละพันธุ์ต่อไป

3. ควรได้มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกกุหลาบและผู้จำหน่าย เพื่อให้ผู้ปลูกได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งทางด้านการผลิตและการจำหน่าย

นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวสวนได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการป้องกันกำจัดโรคแมลงเป็นอย่างสูง โดยที่ชาวสวนส่วนใหญ่จะปรึกษาด้านโรคและแมลงกุหลาบจากเพื่อนบ้านและร้านค้า ซึ่งอาจได้รับความรู้อย่างไม่ถูกต้องและอาจเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตโดยไม่จำเป็น ดังนั้น จึงควรมีการจัดอบรมชาวสวนหรือจัดฝึกอบรมเกษตรกรตำบล โดยเน้นเรื่องนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้ชาวสวนรู้จักวิเคราะห์โรคและแมลงของกุหลาบว่าเมื่อไรควรฉีดพ่นยาอะไร ซึ่งจะเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตลง

4. ควรมีการกำหนดเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยเฉพาะด้านการดูแลในเรื่องการตัดแต่งกิ่ง และการเก็บรักษาดอกไม้ เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของกุหลาบให้ดียิ่งขึ้น

5. ควรมีการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มผู้ปลูกกุหลาบและผู้จำหน่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้มีการส่งดอกกุหลาบไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้มากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาภาวะตลาดของกุหลาบอย่างใกล้ชิดต่อไป